

SEPPUKU
JAKO PRZYKŁAD
PROCESU
NORMATYWIZACJI
ZWYCZAJU
W PRAWIE
JAPONSKIM

BIBLIOTEKA
STUDIÓW AZJI WSCHODNIEJ

Redaktor serii
Kamil Zeidler

LUIZA
KLICKOWSKA

SE
PP
UK

JAKO PRZYKŁAD
PROCESU
NORMATYWIZACJI
ZWYCZAJU
W PRAWIE
JAPOŃSKIM

Wydawnictwo
Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2021

Recenzent
dr Jacek Splisgart

Redaktor Wydawnictwa
Agnieszka Kołwzan

Projekt okładki i stron tytułowych
Rafał Sosin

Skład i łamanie
Michał Janczewski

Publikacja sfinansowana przez
Prorektora ds. Badań Naukowych Uniwersytetu Gdańskiego
oraz Centrum Studiów Azji Wschodniej UG

Centrum Studiów
Azji Wschodniej
UNIwersytet Gdański

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-303-5

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 11 37, tel. kom. +48 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
wydawnictwo.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: wydawnictwo.ug.edu.pl/sklep/

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 14 49

Spis treści

Od autorki • 9

Rozdział I

Feudalna Japonia – zarys historyczny • 15

- 1.1. Okres Heian (VIII–XII wiek) • 15
 - 1.1.1. Gospodarka i polityka • 15
 - 1.1.2. Administracja, kultura i religia • 20
- 1.2. Okres Kamakura (XII–XIV wiek) • 23
 - 1.2.1. Gospodarka i polityka • 23
 - 1.2.2. Kultura i religia • 30
- 1.3. Okres Muromachi (XIV–XVI wiek) • 32
 - 1.3.1. Gospodarka i polityka • 32
 - 1.3.2. Kultura i religia • 37
- 1.4. Zjednoczenie Japonii –
okres Azuchi–Momoyama (XVI wiek) • 40
 - 1.4.1. Gospodarka i polityka – okres Azuchi • 40
 - 1.4.2. Gospodarka i polityka –
okres Momoyama • 42
 - 1.4.3. Kultura i religia • 44
- 1.5. Edo (XVII–XIX wiek) • 45
 - 1.5.1. Gospodarka i polityka • 45
 - 1.5.2. Kultura i religia • 54
- 1.6. Okres Meiji (XIX–XX wiek) –
upadek feudalizmu i klasy samurajskiej • 57

Rozdział 2

Analiza systemu prawnego feudalnej Japonii • 61

- 2.1. Zwyczaj i prawo zwyczajowe • 61
- 2.2. Seppuku jako zwyczaj i prawo zwyczajowe • 65
- 2.3. Prawo karne okresu Edo • 70
- 2.4. Kara śmierci w feudalnej Japonii • 72

Rozdział 3

Bushidō • 77

- 3.1. Zagadnienia ogólne • 77
 - 3.1.1. Aspekt moralny i filozoficzny *bushidō* • 79
 - 3.1.2. Tradycja *bushidō* i jej rola w tworzeniu aparatu władzy pod rządami rodu Tokugawów • 92
- 3.2. Zasady *bushidō* • 97
 - 3.2.1. Prawość i sprawiedliwość • 97
 - 3.2.2. Odwaga i wytrwałość • 98
 - 3.2.3. Dobroć i współczucie • 100
 - 3.2.4. Uprzejmość • 103
 - 3.2.5. Prawda i prawdomówność • 105
 - 3.2.6. Wierność • 107
 - 3.2.7. Samokontrola i samodoskonalenie się • 109
 - 3.2.8. Honor • 111
 - 3.2.9. Śmierć • 111
- 3.3. Kilka słów o współczesnej recepcji zasad i wartości kodeksu *bushidō* • 113
 - 3.3.1. Tam, gdzie historia miesza się z teraźniejszością • 113
 - 3.3.2. Japońska „kultura wstydu” • 121

Rozdział 4

Seppuku • 129

- 4.1. Pojęcie seppuku – ogólny zarys • 129
- 4.2. Przygotowanie miejsca egzekucji • 138
- 4.3. Uczestnicy • 143
- 4.4. Ceremonia seppuku • 145
- 4.5. *Kaishaku* (sekundanci) • 150
- 4.6. Kobiety i seppuku • 156

Literatura • 161